

4. Радишевський Р. Юліуш Словацький. Обласний літературно-меморіальний музей Юліуша Словацького. 1985. URL: <http://mjsk.te.ua/pl/slowacki-w-ukrainie/91-yliush-slovakuj> (дата звернення 02.03.2024)
5. Скакальська І. Б. Шляхетність у творчості Ю. Словацького. Постать Юліуша Словацького у полікультурному просторі. С. 40-44.
6. Там, де Іква сріблиця імлюю...»Літературно-мистецький альманах. Тернопіль: Джура, 2007. С. 224-231.
7. Якубова Т. А. Твори Юліуша Словацького у фондах відділу бібліотечних зібрань та історичних колекцій НБУВ. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. URL:<http://www.nbu.gov.ua/node/4890> (дата звернення 02.03.2024)

Костюк Дарія,
студентка факультету філології і журналістики,
Тернопільський національний педагогічний
університет імені Володимира Гнатюка

ЮЛІУШ СЛОВАЦЬКИЙ – ПОЛЬСЬКИЙ РОМАНТИК З КРЕМЕНЦЯ

Анотація

Юліуш Словацький – це не просто ім'я, це символ епохи романтизму, втілення польського духу та вічне джерело натхнення. Народившись на мальовничій Тернопільщині, він зумів підкорити вершини світової поезії, залишивши по собі багатий спадок, що й досі чарує та вражає.

Його романтична творчість – це множина образів, символів і метафор. Його майстерність відобразилась у використанні містичних мотивів, щоб розкрити глибинні почуття та думки. Його твори сповнені меланхолії, але водночас сягають високих ідеалів свободи, любові та справедливості.

Ключові слова. Юліуш Словацький, образи, символи, романтик, поет, кохання, творчість, батьківщина.

Юліуш Словацький – видатний польський поет-романтик, чий геній сягнув далеко за межі його епохи. Його твори, сповнені містики, символізму та глибоких філософських роздумів, здобули йому славу одного з найвидатніших поетів-пророків Польщі.

Романтичні твори Словацького – це не просто вірші, це подорож у глибини людської душі. Він досліджує найпотаємніші куточки людського ества, розкриваючи його радощі та болі, мрії та розчарування, прагнення до свободи та вічне питання сенсу життя.

Одним із найвідоміших романтичних творів Словацького є балада «Лілла Венеда». Цей твір, написаний у 1840 році, переносить нас у часи язичницької Польщі. Головна героїня, жриця Лілла Венеда, стає перед складним вибором: кохання чи вірність своєму народу. Її трагічна доля глибоко вражає читача, змушуючи задуматися над вічними цінностями та жорстокістю людської історії [1, с.9].

Не менш знаковою є й драма «Балладина» (1839). Цей твір, сповнений містичних мотивів, досліджує тему злочину та кари. Головна героїня, Аліна, заради кохання й багатства йде на вбивство, але її злочин не залишається безкарним [1, с.9].

Важливе місце в романтичній творчості Словацького посідає й поема «Беньовський» (1841-1846). Цей твір, заснований на реальних подіях, розповідає про життя та пригоди польського шляхтича Мауриція Беньовського. Поема сповнена динамізму, екзотики та філософських роздумів про людську долю [2, с.118].

Романтичні твори Словацького мали значний вплив на розвиток польської та світової літератури. Він зумів поєднати в своїх творах особисті переживання з загальнолюдськими проблемами, створивши оригінальний і неповторний стиль.

Юліуш Словацький – поет-пророк, який передбачав майбутні події, застерігав від помилок, закликав до кращого життя. Його твори – це не лише література, це голос епохи, що й досі звучить актуально.

Важливе місце в його творчості посідає любов до України. Він черпав натхнення з української історії, фольклору та легенд. Його балади, такі як «Лілла Венета» та «Мазепа», вражають глибиною розуміння української душі та трагізму української долі.

Творчість Словацького вражає своєю оригінальністю та мовною винахідливістю, а його поезію характеризує широка тематична різноманітність.

Так, у поемі «Беньовський» (1840-46) Словацький висловив своє ставлення до еміграції. Сюжет розгортається в часи Барської конфедерації, де головним героєм є подільський шляхтич. Ця поема, складена з 10 пісень, розкриває життя юнака, який зустрічає різних людей із своїми історичними прототипами. Автор коментує події, використовуючи різноманітні жанри і стилі, що робить поему багатоплановою та цікавою для читача [5].

У поемі «Ангелі» (1838) також присутня критика еміграції. Дія відбувається в символічному Сибіру, де вигнанці, сварячись між собою, піддаються моральному й фізичному виродженню. Головний герой, юнак із чистим серцем, вмирає на самоті, що є символом негативних наслідків еміграції [4].

Словацький є автором найоригінальнішої метафізичної системи серед романтичних месіанізмів. Він розглядає історію як процес удосконалення людства та визнає необхідність страждання й жертви в індивідуальному та колективному житті [5].

Словацький розглядає первородний гріх як втрату свідомості власної божественності, а його спокутування – через постійне самовдосконалення. Духи зберігають індивідуальність через реінкарнацію, і лише містики, провидці та поети мають доступ до метемпсихічної пам'яті. Польська нація вважається духовним лідером. Генезисна філософія Словацького підкреслює індивідуалізм, активність та революцію, відкидаючи Провидіння та традицію. Його твори «Генезис із Духа» та «Король-Дух» висловлюють ідею еволюції та ролі лідерів у соціумі. «Відповідь на Псалми майбутності» – полеміка із

поглядами Красінського, пропагандує революційний націоналізм та руйнування старих структур [5].

Словацький відомий не лише своїми впливовими поетичними творами, а й драматургічною спадщиною. Його драми представляють широкий спектр тем і жанрів, від історичних до містичних, від символічних до легендарних. Деякі з них стали справжніми шедеврами літератури.

Один з найвідоміших творів Словацького – драма «Кордіан», опублікована в 1833 році. Це велике метафізичне і політичне творіння, яке порівнюють з «Не-Божественною комедією» Зигмунта Красінського та «Дзядами» Адама Міцкевича. Дія відбувається в історичному та потойбічному світі, де реальні персонажі співіснують з символічними. Головна тема драми – поразка Листопадового повстання. «Кордіан» розкриває трагедію революціонера, розчарованого у світі, і його боротьбу з цінностями та ідеалами.

Драма – «Балладина», опублікована в 1839 році. Це поєднання різних жанрів – від легенди та народної казки до історичної трагедії. Дія відбувається у часи легендарних витоків Польщі, де головними героями є король, позбавлений влади, благородний князь та королева зі своїми ельфами. «Балладина» вражає своєю глибиною і оригінальністю, змальовуючи складні моральні та етичні питання [3, с.224].

Драми «Марія Стюарт», «Мазепа», «Горштинський», «Лілла Венеда», «Ксьондз Марек», «Самуель Зборовський» та багато інших. Кожна з них має свої унікальні особливості і внесок у світ літератури [3, с.224].

Незважаючи на те, що творчість Словацького спочатку зустрічала супротив, згодом вона знайшла визнання в літературному світі та вплинула на подальших поколінь письменників і дослідників. Творчість Словацького, поета Молодої Польщі, заохочила інших митців, зокрема ілюстраторів, художників та композиторів, які створили свої твори на основі його поезій. Наприклад, за мотивами його творінь було створено оперу та симфонічну поему. Письменники, такі як Ян Лехонь, Владислав Броневський та інші,

визнавали свою спорідненість із творчістю Словацького. Його драми також стали популярними у театральному світі, включаючи професійні, експериментальні та аматорські постановки [2, с.124].

Твори Словацького були перекладені на декілька десятків мов, що свідчить про їхню широку популярність і визнання у всьому світі [2, с.124].

Його зв'язки з Кременецьким університетом, що знаходився в місті Кременці на Галичині, можливо вплинули на його стосунки з цим містом.

Кременець був важливим культурним та освітнім центром у Галичині. Тому Юліуш, як і багато інших польських інтелектуалів свого часу, міг бути зацікавлений в Кременецькому університеті як важливому центрі культури і освіти. Його можливі візити до міста могли стати джерелом натхнення для його творчості або стимулом для взаємодії з місцевою інтелектуальною спільнотою [5].

Однак конкретні події або зв'язки між Юліушем Словацьким і Кременецьким університетом можуть бути відомі лише з обмеженої кількості джерел, інформація про які може бути розрідженою або відсутньою [5].

Юліуш Словацький був не лише відомим поетом і філософом, але і активним учасником громадського життя свого часу. Він був відомий своїми глибокими соціальними поглядами та зацікавленістю у питаннях політики та культури [3, с.224].

Вважаємо, що відвідування Словацький у Кременець, зустрічі з місцевими інтелектуалами та взаємної обміну думками вплинули на його творчість, надихнувши на нові ідеї та концепції [4].

Взаємодія з Кременецьким університетом, який славився своїми академічними досягненнями, могла стати для Словацького стимулом для поглиблення його знань у різних галузях науки та літератури.

Юліуш Словацький – це не просто ім'я, це символ епохи, це голос вічності. Його твори й досі чарують читачів з усього світу, надихають нових митців, дають нам віру в силу людського духу.

Він був одним із численних інтелектуалів свого часу, які відвідували Кременець у пошуках знань, інтелектуальних стимулів та нових ідей.

Словацький – це не просто поет, це символ єднання двох культур – польської та української. Він зумів з'єднати два народи, дві історії, дві мови в єдиному пориві до свободи, краси та справедливості.

Письменник – мандрівник між світами, який жив у бурхливу епоху. Старий світ руйнувався, а новий ще не до кінця сформувався. Ця атмосфера невизначеності та пошуків знайшла відображення в його творах, де реальність переплітається з містикією, а історія з легендами.

У контексті його творчості та філософських поглядів можна припускати, що події та враження від місць, які він відвідував, могли вплинути на його творчий процес та сприяти розвитку його ідей. Таким чином, зв'язок з Кременцем може бути однією з тих додаткових деталей, які допомагають зрозуміти його творчий шлях та внесок у світову літературу.

Сьогодні, коли світ знову стоїть на порозі змін, творчість Словацького стає ще більш актуальною. Його вічне прагнення до кращого, його віра в людство, його любов до свободи – це те, що дає нам надію на майбутнє.

Список використаної літератури

1. Воловець Л. Західноєвропейські письменники і Україна. Львів, 2000. С.7-9.
2. Маковський С. Кременецькі джерела творчості Юліуша Словацького: збірник наукових. Тернопіль, 2006. С. 118–128.
3. «Там, де Іква сріблиця імлюю...». Літературно-мистецький альманах. Тернопіль. 2007. С. 224-231.
4. Ю. Словацький. Срібний міф України. Поезії. Поєми. Драми. «До джерел». Львів. 2005.
5. [Юліуш Словацький – романтик родом з Кременця - Biography | Artist | Culture.pl](#)